

2012 roku v Ukraїni. Naukovi doslidzhennja. – Kyi'v: IPEND im. I. F. Kurasa NAN Ukraїny, 2013. – S.39–47.

7. Kobuta L. P. Paradoksy ukrai'ns'koi' bagatopartiynosti: partii' – nevydyimky // Aktual'ni problemy suchasnoi' polityky: materialy III mizhvuzivys'koi' naukovy–praktychnoi' konferencii' molodyh politologiv (11 lystopada 2011 r.). – Rivne: RGDU, 2011. – S.105–107.

8. Kobuta L. Fantomni partii' Ukraїny // Visnyk Prykarpats'kogo universytetu. Politologija. – 2016. – Vyp.10. – S.53–58.

9. Kogan E. V. Jetcheskie aspekty formirovanija politicheskoy reputacii // Biznes. Obshestvo. Vlast'. – 2013. – №16. – S.58–78.

10. Kornijenko V. O. Oligarhizacija vlady // Suchasna politychna leksyka: encykloped. slovnyk–dovidnyk / I. Ja. Vdovychyn, L. Ja. Ugryn, G. V. Shypunov [ta in.]; za nauk. redakciju N. Homy. – L'viv: Novyj Svit–2000, 2015. – S.199.

11. Kornijenko V. O., Denysjuk S. G. Reputacija jak skladova politychnoi' komunikacii' // Politologichnyj visnyk. – Kyi'v: INTAS, 2011. – Vyp.52. – S.320–328.

12. Kornijenko V. O., Denysjuk S. G., Burjachenko O. V. Partijna ideologija: sistema cinnostej, abo syndrom «sypil'noi' katonii'»? // Gileja: zbirnyk naukovykh prac' / gol. red. V. M. Vashkevych. – Kyi'v: VIR UAN, 2017. – Vyp.117. – S.253–269.

13. Kornijenko V. O., Denysjuk S. G., Shyjan A. A. Modeljuvanija procesiv u polityko–komunikativnomu prostori: monografija. – Vinnycja: VNTU, 2009. – 207 s.

14. Koshmarov A. Ju. Reputacija politicheskogo lidera v social'nyh komunikacijah: dis. ... kand. psihologicheskikh nauk: 19.00.05. – Moskva, 2003. – 150 s.

15. Louson T., Gjerrød D. Sociologija: A–Ja: Slovar'–spravochnik. – Moskva: FAIR–PRESS, 2000. – 608 s.

16. Moskovichi S. Social'noe predstavlenie: istoricheskij vzgljad // Psihologicheskij zhurnal. – 1995. – №1. – S.3–18; №2. – S.3–14.

17. Tigipko uzhe «pokajalsja» za vhozhdenie v PR i reshil vozrodit' partiju // Ukrainskaja pravda. – 2014. – 23 aprelja.

18. Jakovleva E. L. Reputacija i social'nye roli // Politicheskij marketing. 2004. – №7. – S.13–27.

Buryachenko O. V., a search engineer at the Department of Political Sciences at the Kyiv National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), Voua@ukr.net

Reputation of the political party: structural components and social–functional functions

The article analyzes such a phenomenon as «the reputation of a political party». The structural components of the reputation of a political party and its main socio–important functions are determined. Understanding of such categories as the «core» and «periphery» of the reputation of a political party, their dialectical interconnection. Some basic scientific approaches to determining the reputation structure of a political party are analyzed.

Keywords: political party, reputation, structural components, image, image, reputation functions.

* * *

УДК351–028.71

Шуляк С. О.,

кандидат педагогічних наук, професор кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи, декан факультету менеджменту і бізнесу, Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (Україна, Миколаїв), shulylak@ukr.net

Любаров Ю. Й.,

магістрант ПВНЗ «Київський університет культури», начальник управління з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради (Україна, Миколаїв), yositch@gmail.com

НОВА ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Аналізується проблема трансформації державного устрою та управління в контексті впровадження принципово нових форм публічного

адміністрування, що базуються на принципах демократії. Теоретичну основу дослідження становлять законодавчо–нормативна база України; наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених з проблем публічного адміністрування; інформаційні матеріали періодичних та довідкових видань; інтернет–ресурси. Наукову новизну становить аналіз нових соціально–управлінських та адміністративних систем державного управління, обґрунтування необхідності створення нової парадигми державного управління шляхом перетворення державного адміністрування в публічне. Доведено, що адміністративна реформа вкрай необхідна сучасній Україні, обґрунтовано необхідність розробки та прийняття концептуальних засад реформування публічного адміністрування, які повинні повною мірою відповідати сучасним вимогам і перспективам подальшого розвитку демократичного суспільства.

Ключові слова: публічне адміністрування, державна політика, державне управління, суспільство, влада, громада, демократія, адміністративні реформи.

Досліджуючи підходи до вивчення еволюції публічного адміністрування та його сучасного становища, треба насамперед зазначити що *Public Administration* – це частина загальної політичної науки. Практика та теорія адміністрування завжди розглядається як одна з найбільш важливих і актуальних питань. Аналіз сучасних тенденцій розвитку політики та суспільства в цілому вочевидь демонструє той факт, що сфери інтересів влади і суспільства продовжують відокремлюватися один від одного. Це приводить до необхідності методологічно розділити і процеси вивчення цих сфер у політичній та соціально–гуманітарній науках. Сучасні підходи до наукової роботи щодо публічного адміністрування повинні брати до уваги також факт перетворення класичної теорії менеджменту у державному секторі через неокласичну в сучасну теорію управління, а також наявність низки моделей адміністрування: від «*Old Public Management*» та «*New Public Management*» до «*Good Governance*».

Принципово нові форми управління та адміністрування в сучасному публічному секторі з'явилися завдяки рядусоціально–політичних, економічних та інституційних факторів. Сучасні умови обумовлюють необхідність формування нової парадигми державного управління: класичні методи управління, що базуються на жорсткому застосуванні владних повноважень та суворому виконанні бюрократичних вимог і процедур, замінюються на такі, що першочерговим завданням вбачають надання громадянам якісних послуг в публічному просторі. Урядові механізми поступово змінюються з контролюючих та керуючих на мотивуючі.

Ситуація в сьогоденньому глобалізованому світі досить нестабільна. Це обумовлено декількома факторами. На думку В. Я. Малиновського, одна з причин полягає в тому, що кількість нестабільних національних економік перевищила кількість стабільних. Тому, з одного боку, органи публічного адміністрування змушені пристосовуватися і мати справу з сьогоденням, що постійно змінюється. Така адаптація необхідна, наприклад, для запобігання подальшому погіршенню економічної чи політичної ситуації. З іншого боку, органи публічного адміністрування повинні в той же час бути готовими до невизначеного майбутнього. Збалансувати ці два завдання важко, оскільки те, що робиться зараз для вирішення наявних проблем, може бути дисфункціональним стосовно того, що варто робити для підготовки до майбутнього [11].

Проблемі публічного адміністрування присвячені праці таких українських дослідників як Л. К. Абрамов, В. Б. Авер'янов, О. В. Базарна,

Т. О. Білозерська, А. Ю. Васіна, О. Ю. Висоцький, О. Є. Висоцька, В. Б. Дзюндзюк, В. М. Князев, В. П. Козуб, В. Я. Малиновський, В. М. Мартиненко, А. Ф. Мельник, Н. М. Мельтюхова, О. Ю. Оболенський, О. Я. Окіс, Ю. М. Петрушенко, Н. В. Фоміцька, В. В. Цветков, Ю. П. Шаров, але зроблений в них аналіз стосувався головним чином, соціально–політичних аспектів проблеми, необхідність створення нової парадигми державного управління шляхом перетворення державного адміністрування в публічне як комплексна проблема окремо не розглядалася.

Мета статті – дати ґрунтовний аналіз нових соціально–управлінських та адміністративних систем державного управління, обґрунтувати необхідність створення нової парадигми державного управління шляхом перетворення державного адміністрування в публічне.

Результати дослідження. Сучасність вимагає зміни усіх соціальних процесів, включаючи і державні. Проблеми трансформації державності пов'язані з еволюцією самого механізму управління соціально–політичними процесами. Все це повинне знайти своє місце і в корегуванні методології вивчення цих явищ. Беручи до уваги кількість процесів, які несуть характер соціальної руйнації, що стимулює подальше загострення проблем у соціальному, духовному та біологічному житті людини, треба розглядати нагальні проміжні результати не як наслідки процесів розвитку цивілізації, а як «результат формування та розвитку процесів суспільних трансформацій, суб'єктивно зумовлених історично сформованими механізмами державного управління в межах існуючої його парадигми» [14].

Алгоритм, за яким сьогодні розвиваються процеси соціальних трансформацій у переважній більшості держав світу, надає нам перспективу подальшого зростання соціального розриву між владою і суспільством. Більшість перетворень відіграють руйнівну роль, а не консолідуючу. Цю перспективу можливо змінити лише за умов зближення держави і громади, влади і суспільства. Для цього потрібно створити цілу низку інституційних умов для демократизації державних механізмів, які управляють процесами трансформації суспільства. Це мотивація дій громадських кіл, спрямованих на участь у формуванні державної політики, залучення суспільства до формування і реалізації управлінських та адміністративних рішень, здійснення повноцінного контролю громади за втіленням державної політики, аналіз наслідків, та інше.

Науковці вважають, що існує два можливих варіанти на шляху перетворення форми державного управління від суто авторитарної до дійсно демократичної. Це класичний та інноваційний варіанти. Класичний (консервативний) варіант створений на авторитарних, сталих засадах залежності людини від влади. Його ознакою є повільні поступки держави перед громадянином. В свою чергу інноваційний (випереджаючий) варіант розвитку соціальних перетворень характеризується досить різкими дієвими кроками та зростанням натиску системи місцевого самоврядування на державну владу. Та, в свою чергу, стрімко втрачає авторитарні важелі і трансформується в інструмент управління та адміністрування, яким повною мірою керує суспільство.

Консервативний шлях довший: він не дає гарантій остаточного переходу до демократичних процесів; іноді лише поглиблює суспільні конфронтації та проблеми. Другий варіант історично швидкий, якісно відмінний від першого. Цей варіант спрямований на випередження ситуації, привносить нові підходи до державного устрою та управління, стимулює демократичні процеси. Водночас, набута демократія в свою чергу стає надійною гарантією розвитку та існування громадянського суспільства. Ці процеси збільшують соціальний капітал країни, синергетичну силу громади та стимулюють подальший розвиток демократії.

Проте, сучасний парадокс у відношеннях та взаємодіях держави і суспільства (як об'єкта та суб'єкта) полягає в тому, що сформована практика управління не відповідає вимогам розвинутих соціальних систем сьогодення. У випадку, коли суспільство цілком підпорядковане державі та суб'єкт повністю керує об'єктом, не виникає проблем у формуванні цивілізаційних відносин. Історія надає багато прикладів усталених спільнот, сформованих на цих принципах. Але з того часу, як самоорганізація суспільства починає посідати важливе місце в системі управління та адміністрування, державні методи керування крок за кроком призводять до виникнення гострих суперечностей між громадянами та владою.

Великий поштовх цим процесам дали такі історичні події як відміна кріпосного права та знищення рабства. З того моменту усталені державні механізми стають гальмами подальшого розвитку громадянського суспільства. Вільна спільнота розвинутої країни починає слугувати собі самій, формуючи самоорганізовану систему. Саме тут і виникають суперечності, суть яких в тому, що держава, яка повинна сприяти соціальним процесам розвитку її громадян, здійснює управлінську функцію, яка обмежує цей розвиток. Офіційні інститути, базуючись на принципах історичного минулого, руйнують саму сутність самоорганізації та перетворюють відповідні соціальні процеси в управлінські системи. Саме в цих системах держава продовжує відігравати домінуючу роль у життєдіяльності суспільства в цілому та кожного громадянина окремо.

Вирішення питання та зняття суперечності у взаємодіях між державою (як суб'єктом) і громадянським суспільством (як об'єктом) можливо, якщо об'єкт та суб'єкт поміняти місцями. Суспільство має стати суб'єктом власних процесів самоврядування, а держава повинна перетворитися на інструмент, завдяки якому ці процеси будуть наповнені необхідними інституційними складовими. Ця ідеальна модель може скластися за умови, якщо самоорганізована соціальна модель суб'єктної людської взаємодії зможе підкорити собі систему державного управління, діючи в суспільних інтересах.

Отже, саме суспільний розвиток потребує створення такої парадигми державного управління та адміністрування, яка буде базуватися на засадах принципово відмінних від усталеної системи державного управління. Нові соціально–управлінські та адміністративні системи повинні мати нові форми суб'єктів, які будуть здатні керувати створенням та розвитком засад та механізмів публічного управління.

Оцінюючи реальні перспективи розвитку переважної більшості сучасних держав, науковці роблять висновок

про здебільше зростання соціального розриву між суспільством та державою. Процеси трансформації суспільства призводять не до очікуваної консолідації громади, а до соціальних руйнацій. Наблизити сучасну державу до суспільства вільних громадян можливо лише через дійсну активізацію громадської діяльності, яка буде спрямована на активну участь суспільства в процесах, які не тільки формують політику держави та допомагають в її впровадженні, але й формують управлінські рішення та здійснюють повний громадський контроль за процесом їхнього виконання. Це означає демократизацією процесів державного управління та адміністрування трансформацій суспільства.

Нова парадигма адміністрування вступає в протиріччя та протистоїть фундаментальним основам, які не змінювались протягом століть. Сучасне життя демонструє, що традиційна модель адміністрування не відповідає реаліям. Вже стало очевидним те, що розвиток реформ в усіх сферах суспільного життя є неможливим, доки не буде реформовано систему публічного адміністрування. Треба якомога скоріше впроваджувати в життя сучасні ефективні моделі публічної адміністрації, створювати умови, за якими діяльність органів влади буде стабільною та раціональною. Також необхідно розподілити повноваження та функції органів публічної влади з урахуванням багаторівневої публічної адміністрації процесів.

Сьогодні публічне адміністрування в Україні навряд чи можливо віднести до моделі «Good Governance» за критеріями загальновідомої класифікації. Вітчизняна модель не відповідає найвищому розвитку системи соціально-економічного устрою, не має вираженої соціальної орієнтації управління, не базується на сучасних демократичних засадах. В країні одночасно існують дві моделі, які визначені архетиповою парадигмою: «Old Public Management» та «New Public Management». Особливості національного управління та адміністрування зумовлюють необхідність збільшення самостійності органів місцевої влади у розробці та впровадженні довгострокових стратегій розвитку, виборі засобів та форм реалізації, перерозподілу регіонального капіталу, більш активної участі територіальних громад у процесі управління та вирішення проблем розвитку, «тобто всього того, що створює підґрунтя для формування моделі «Good Governance» в публічному адмініструванні» [2].

На сьогодні в Україні не завершено реформування системи публічної адміністрації, яке було розпочато у 1998 році. Концепція адміністративної реформи реалізована лише частково, що в свою чергу створює значні перешкоди в процесі розвитку правової та демократичної держави. Треба також зазначити, що сучасна система управління розвитком суспільства не відповідає нормам Європейського союзу та віддаляє перспективу вступу країни до нього.

Головною метою адміністративної реформи має бути створення сучасної системи органів державної влади, що сприятиме зростанню рівня життя в країні, економічної та політичної стабільності. На сьогодні розроблено декілька моделей реформ, які мають низку загальних першочергових завдань: формування ефективної організації виконавчої влади на усіх рівнях; створення сучасної системи місцевого самоврядування; формування

нової ідеології функціонування влади як інструмента надання державних та громадських послуг; створення системи підготовки сучасних управлінських кадрів.

Висновки. Отже, сучасність вимагає зміни усіх соціальних процесів, включаючи і державні. Суспільний розвиток потребує створення такої парадигми державного управління та адміністрування, яка базується на засадах, принципово відмінних від сформованої системи державного управління. Нові соціально-управлінські та адміністративні системи повинні мати нові форми суб'єктів, які здатні ефективно керувати створенням та розвитком сучасних механізмів публічного управління. Аналіз завдань, які треба вирішити під час реформи адміністративної моделі, доводить, що структурні, функціональні, організаційні та кадрові зміни мають бути зорієнтовані, у першу чергу, на органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, які забезпечують реальне втілення у життя законів та інших нормативно-правових актів держави, впливають на найважливіші процеси суспільного розвитку, під час здійснення своїх повноважень безпосередньо взаємодіють з населенням [4].

На сьогодні в Україні не завершено процес реформування системи публічної адміністрації, яке було розпочато у 1998 році. Концепція адміністративної реформи реалізована лише частково, що в свою чергу створює значні перешкоди в процесі розвитку правової та демократичної держави. Треба також зазначити, що сучасна система управління розвитком суспільства не відповідає нормам Європейського союзу. Створений у 2005 році проект Концепції реформування публічного адміністрування не був прийнятий як загальнодержавний нормативний документ. Розробка окремих законодавчих актів щодо публічного адміністрування не має комплексного програмного характеру. Безперечно, адміністративна реформа вкрай необхідна сучасній Україні, але її впровадження можливе лише за умови розробки та прийняття концептуальних засад реформування публічного адміністрування, які повинні повністю відповідати сучасним вимогам і перспективам подальшого розвитку демократичного суспільства та формування моделі адміністрування «Good Governance».

Список використаних джерел

1. Авер'янов В. Б. Державне управління в Україні [Електронний ресурс]: навчальний посібник / В. Б. Авер'янов. – Режим доступу: <https://books.br.com.ua/themes/7/175>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 25.05.2018.
2. Амосов О. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Амосов Н. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – Спец. вип. – С.6–13. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_spets. – Дата перегляду: 25.05.2018.
3. Базарна О. В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління / О. В. Базарна // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: збірник наукових праць. – Луганськ: 2012. – №1, Ч.2. – С.59–64.
4. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції [Текст] / Т. О. Білозерська // Форум права. – 2007. – №2. – С.11–19.
5. Висоцький О. Ю. Основи державного управління [Текст]: конспект лекцій: у 2-х частинах / О. Ю. Висоцький, О. С. Висоцька, Ю. П. Шаров. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. – Ч.1. – 52 с.
6. Європейські орієнтири адміністративного реформування в Україні [Текст]: монографія / за заг. ред.: В. Д. Бакуменка, В. М. Князєва; В. Д. Бакуменко (кер. авт. кол.), Л. М. Гогіна, І. В. Козюра, С. О. Кравченко, Ю. Г. Кальниш, Л. Г. Штика. – Київ: Вид-во НАДУ, 2005. – 172 с.

7. Козуб В. П. Розвиток теорії публічного адміністрування в контексті суспільних перетворень [Електронний ресурс] / В. П. Козуб // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 4. – С. 39–46. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2010_4_8. – Дата перегляду: 22.05.2018.

8. Конституція України [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2006 р.]. – Київ: Мін–во Юстиції України, 2006. – 124 с.

9. Концепція адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/810/98>. – Дата перегляду: 05.04.2018.

10. Малиновський В. Я. Державне управління [Текст]: навчальний посібник / В. Я. Малиновський. – Вид. 2–ге, допов. та перероб. – Київ: Атіка, 2003. – 576 с.

11. Мартиненко В. М. Державне управління: шлях до нової парадигми (теорія та методологія) [Текст]: монографія / В. М. Мартиненко. – Харків: Вид–во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2003. – 220 с.

12. Мартиненко В. М. Інноваційна стратегія демократичного розвитку України: від місцевої демократії до демократичної держави [Текст]: монографія / В. М. Мартиненко. – Харків: Константа, 2004. – 225 с.

13. Мартиненко В. М. Нова парадигма публічного управління – об'єктивний імператив XXI століття (теоретико–методологічний аспект) [Електронний ресурс] / В. М. Мартиненко // Публічне управління: теорія та практика: збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. – Харків: Вид–во «ДокНаукДержУпр», 2011. – №3 (7). – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2011-3/doc/1/01.pdf>. – Дата перегляду: 25.05.2018.

14. Мельник А. Ф. Державне управління [Текст]: підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. – Київ: Знання, 2009. – 583 с.

15. Місцевий розвиток за участі громади [Текст]: монографія. У 2–х т. Т. 1. Теоретичні основи сталого місцевого розвитку, орієнтованого на громаду / [Ю. М. Петрушенко, О. Реміга, Л. К. Абрамов та ін.; за ред. Ю. М. Петрушенка]. – Суми: Університетська книга, 2013. – 352 с.

16. Оболенський О. Ю. Провісники нового публічного управління [Текст] / О. Ю. Оболенський // Розвиток публічного адміністрування на засадах менеджменту: європейський контекст: матеріали наук.–практ. конф., Дніпропетровськ, 15–16 травня 2009 р. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2009. – С. 3–8.

17. Окіс О. Я. Професійний розвиток державних службовців центральних органів виконавчої влади як фактор стабілізації державної служби України [Текст]: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.03 «Державна служба» / О. Я. Окіс; Ін–т законодавства Верхов. Ради України. – Київ, 2009. – 20 с.

18. Публічне адміністрування в Україні [Текст]: навч. посібник / [В. Б. Дзюндзюк, Н. М. Мельнюхова, Н. В. Фоміцька та ін.]; за заг. ред. д–ра ф. наук, проф. В. В. Корженка, к. е. н., доц. Н. М. Мельнюхової. – Харків: Вид–во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 306 с.

19. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід [Текст]: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрикуайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

20. Цветков В. В. Суспільна трансформація і державне управління в Україні. Політико–правові детермінанти [Текст]: монографія / В. В. Цветков, І. О. Кресіна, А. А. Коваленко. – Київ: Ін Юре, 2003. – 496 с.

References

1. Aver'janov V. B. Derzhavne upravlinnja v Ukraini [Elektronnyj resurs]: navchal'nyj posibnyk / V. B. Aver'janov. – Rezhym dostupu: <https://books.br.com.ua/themes/7/175>. – Nazva z ekrana. – Data peregljadu: 25.05.2018.

2. Amosov O. Modeli publicnogo administruvannja (arhetypova paradygma) / O. Amosov N. Gavkalova // Publichne upravlinnja: teorija ta praktyka. – 2013. – Spec. vyp. – S. 6–13. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_spts. – Data peregljadu: 25.05.2018.

3. Bazarna O. V. Ponjattja, sut', pryroda publicnogo upravlinnja ta derzhavnogo upravlinnja / O. V. Bazarna // Visnyk Shidnoukrai'ns'kogo

nacional'nogo universytetu imeni Volodymyra Dalja: zbirnyk naukovykh prac'. – Lugans'k: 2012. – №1, Ch. 2. – S. 59–64.

4. Bilozers'ka T. O. Reformuvannja publichnoi' administracii' v Ukraini jak krok do jevropejs'koi' integracii' [Tekst] / T. O. Bilozers'ka // Forum prava. – 2007. – №2. – S. 11–19.

5. Vysoc'kyj O. Ju. Osnovy derzhavnogo upravlinnja [Tekst]: konspekt lekcij: u 2–h chastynah / O. Ju. Vysoc'kyj, O. Je. Vysoc'ka, Ju. P. Sharov. – Dnipropetrovs'k: NMetAU, 2008. – Ch. 1. – 52 s.

6. Jevropejs'ki orijentyry administratyvnogo reformuvannja v Ukraini [Tekst]: monografija / za zag. red.: V. D. Bakumenka, V. M. Knjazjeva; V. D. Bakumenko (ker. avt. kol.), L. M. Gogina, I. V. Kozjura, S. O. Kravchenko, Ju. G. Kal'nysh, L. G. Shtyka. – Kyi'v: Vyd–vo NADU, 2005. – 172 s.

7. Kozub V. P. Rozvytok teorii' publicnogo administruvannja v konteksti suspil'nyh peretvoren' [Elektronnyj resurs] / V. P. Kozub // Teorija ta praktyka derzhavnogo upravlinnja. – 2010. – Vyp. 4. – S. 39–46. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2010_4_8. – Data peregljadu: 22.05.2018.

8. Konstytucija Ukrainy [Tekst]: ofic. tekst: [prynjata na p'jati sесії Verhovnoi' Rady Ukrainy 28 chervnja 1996 r. iz zminamy, vnesenymy Zakonom Ukrainy vid 8 grudnja 2004 r.: stanom na 1 sichnja 2006 r.]. – Kyi'v: Mін–vo Justycii' Ukrainy, 2006. – 124 s.

9. Koncepcija administratyvnoi' reformy v Ukraini [Elektronnyj resurs] / Oficijnyj sajт Verhovnoi' rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/810/98>. – Data peregljadu: 05.04.2018.

10. Malynovs'kyj V. Ja. Derzhavne upravlinnja [Tekst]: navchal'nyj posibnyk / V. Ja. Malynovs'kyj. – Vyd. 2–ge, dopov. ta pererob. – Kyi'v: Атіка, 2003. – 576 с.

11. Martynenko V. M. Derzhavne upravlinnja: shljah do no-voi' paradygmy (teorija ta metodologija) [Tekst]: monografija / V. M. Martynenko. – Harkiv: Vyd–vo HarRI NADU «Magistr», 2003. – 220 s.

12. Martynenko V. M. Innovacijna strategija demokratychnogo rozvytku Ukrainy: vid miscevoi' demokratiї do demokratychnoi' derzhavy [Tekst]: monografija / V. M. Martynenko. – Harkiv: Konstanta, 2004. – 225 s.

13. Martynenko V. M. Nova paradygma publicnogo upravlinnja – ob'jektyvnyj imperatyv XXI stolittja (teoretyko–metodologichnyj aspekt) [Elektronnyj resurs] / V. M. Martynenko // Publichne upravlinnja: teorija ta praktyka: zbirnyk naukovykh prac' Asociacii' doktoriv nauk z derzhavnogo upravlinnja. – Harkiv: Vyd–vo «DokNaukDerzhUpr», 2011. – №3 (7). – Rezhym dostupu: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2011-3/doc/1/01.pdf>. – Data peregljadu: 25.05.2018.

14. Mel'nyk A. F. Derzhavne upravlinnja [Tekst]: pidruchnyk / A. F. Mel'nyk, O. Ju. Obolens'kyj, A. Ju. Vasina; za red. A. F. Mel'nyk. – Kyi'v: Znannja, 2009. – 583 s.

15. Miscevyj rozvytok za uchasti gromady [Tekst]: monografija. U 2–h t. T. 1. Teoretychni osnovy stalogo miscevoogo rozvytku, orijentovanogo na gromadu / [Ju. M. Petrushenko, O. Remiga, L. K. Abramov та ін.; за заг. ред. Ju. M. Petrushenka]. – Sumy: Universytets'ka knyga, 2013. – 352 s.

16. Obolens'kyj O. Ju. Provisnyky novogo publicnogo upravlinnja [Tekst] / O. Ju. Obolens'kyj // Rozvytok publicnogo administruvannja na zasadah menezhmentu: jevropejs'kyj kontekst: materialy nauk.–prakt. конф., Dnipropetrovs'k, 15–16 travnja 2009 r. / za zag. red. S. M. Ser'ogina. – Dnipropetrovs'k: DRIDU NADU, 2009. – S. 3–8.

17. Okis O. Ja. Profesijnyj rozvytok derzhavnyh sluzhbovciv central'nyh organiv vykonavchoi' vlady jak faktor stabilizacii' derzhavnoi' sluzhby Ukrainy [Tekst]: avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spec. 25.00.03 «Derzhavna sluzhba» / O. Ja. Okis; Ін–т законодавства Verhov. Rady Ukrainy. – Kyi'v, 2009. – 20 s.

18. Publichne administruvannja v Ukraini [Tekst]: navch. posibnyk / [V. B. Dzungdzjuk, N. M. Mel'tjuhova, N. V. Fomic'ka та ін.]; за заг. ред. д–ра ф. наук, проф. V. V. Korzhenka, к. е. н., доц. N. M. Mel'tjuhovoi'. – Harkiv: Vyd–vo HarRI NADU «Magistr», 2011. – 306 s.

19. Publichne upravlinnja ta administruvannja v umovah informacijnogo suspil'stva: vitchyznjanij i zarubizhnyj dosvid [Tekst]: monografija / Za zag. red. S. Chernova, V. Voronkovoї, V. Banaha, O. Sosnina, P. Zhukauskasa, J. Vvajnhardt, R. Andrikuajtene; Zaporiz. derzh. inzh. akad. – Zaporizhzhja: ZDIA, 2016. – 606 с.

20. Cvjetkov V. V. Suspil'na transformacija i derzhavne upravlinnja v Ukraini. Polityko–pravovi determinanty [Tekst]: monografija / V. V. Cvjetkov, I. O. Kresina, A. A. Kovalenko. – Kyi'v: In Jure, 2003. – 496 s.

Shuliak S. O., Candidate of Pedagogical Science, Professor of the Department of Information, Library and Archival Affairs, Dean of the Faculty of Management and Business of Separated Subdivision «Mykolaiv branch of Kyiv National University of Culture and Arts» (Ukraine, Mykolaiv), shulylak@ukr.net

Lyubarov Y. I., graduate student of Private Higher Education Institution «Kyiv University of Arts», Head of the Department of Culture and Cultural Heritage Protection of the Mykolaiv City Council (Ukraine, Mykolaiv), yositch@gmail.com

A new paradigm of public administration

The article deals problem of transforming the state structure and management in the context of introducing fundamentally new forms of public administration based on the principles of democracy. The theoretical basis of the research is the legislative and regulatory framework of Ukraine; scientific concepts and theoretical developments of domestic and foreign scientists on the problems of public administration; information materials of periodicals, reference editions; Internet resources. Scientific novelty is the analysis of new social-administrative and administrative systems of public administration, the rationale for the need for a new paradigm of public administration by transforming state administration into a public one. It is proved that administrative reform is extremely necessary for modern Ukraine, it is justified that there is a need to develop and adopt conceptual bases for reforming public administration, which should fully meet modern requirements and prospects for the further development of a developed democratic society.

Keywords: public administration, state policy, public management, society, power, democracy, administrative reforms.

* * *

УДК 32.001

Яковлева Л. І.,
кандидат політичних наук, доцент,
докторант кафедри регіональної політики
та публічного адміністрування, ОРІДУ НАДУ
при Президентові України (Україна, Одеса),
yakovlevlialia2016@gmail.com

ДЖЕРЕЛА ЛЕГІТИМНОСТІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ВЛАДИ

Досліджено джерела формування раціональної основи легітимності демократичної влади. Визначено, що легітимність полісної влади формується на перехресті раціональної організації та одночасної сакралізації влади. На прикладі правління «першого громадянина» афінського полісу визначено сутність раціональної основи легітимності демократичної влади. Відзначено, що на зміну легітимності Перикла, як раціонального лідера в афінському полісі прийшла раціональність, як панування безособового принципу прийняття політичних рішень.

Ключові слова: легітимність влади, демократична легітимність, раціональність, поліс, харизма, сакралізація влади.

Визначення концептуальних засад легітимності влади та аналіз історичних джерел демократичного типу легітимності у сучасних умовах є одним із важливих напрямків досліджень у вітчизняній політичній науці. Адже, саме демократичний тип легітимності виступає сьогодні важливою політичною метою для українського суспільства та влади, досягнення якої буде свідчити про завершеність перехідного етапу від авторитаризму до демократії. В основі демократичної легітимності, у загальному вигляді, знаходиться принцип підтримки влади більшістю громадян. На думку П. Розанвалона, «В античному світі створення єдиного й мирного суспільства визначало політичний ідеал. Богиню злагоди – Нопогія – поважали в грецьких полісах, а в латинському світі зводилися храми на честь богині на ім'я Concordia. Брати активну участь у житті цих різних світів означало утвердитись насамперед як член певної спільноти...» [7, с. 31].

У процесі демократизації політичної системи України особливої актуальності набуває пошук основ

легітимності посттоталітарної влади. Проблема легітимності влади загострюється в умовах зламу тоталітарних інститутів, соціально-економічної кризи, внутрішньополітичного вибору на користь демократії та важкого й тривалого геополітичного вибору. Варто погодитись із тим, що «Поглиблення деструктивних, дезінтеграційних процесів, що охопили всі сфери (особливо політико-владну) життєдіяльності українського суспільства, актуалізують звернення як до вітчизняного, так і до зарубіжного владознавчого (насамперед демократичного) досвіду. Ґрунтовне ознайомлення з ним, його творче осмислення дає змогу вийти на нові рівні розуміння феномену влади, подолати стереотипні, аматорські та міфологізовані уявлення про неї...» [5, с. 341]. Повною мірою це стосується легітимності влади, її визнання з боку громадян та процесу легітимації як динамічного виміру відносин між владою та громадянами, результатом якого є підвищення ефективності та результативності діяльності влади у процесі здійснення реформ.

У такій ситуації звернення до джерел легітимності влади, які формувались у Стародавньому світі дозволить на історичних прикладах відзначити шляхи, які прокладала демократична легітимність крізь терни традиційного, харизматичного та сакрального панування: будь-то в афінському полісі у постійній боротьбі з монархією, аристократією, олігархією, тиранією, абоу Римі періоду республіки та імперії (принципату й домініату).

Враховуючи, що античність – це одна із найтриваліших епох в історії людства, яка характеризувалась наявністю різних типів легітимності (достатньо згадати Афіни і Спарту, Перську імперію і Єгипет, імперію Олександра Македонського і Карфаген, Рим і Візантію), увагу буде зосереджено на інтерпретації деяких історичних подій з історії афінського полісу, як прикладів формування складного політичного феномену – легітимності. Мова йде про період з середини V по IV століття до н.е., коли відбувся перехід від правління раціонального лідера Перикла до панування раціональності як принципу прийняття політичних рішень. Не претендуючи на повноту та завершеність історичного аналізу, звернення до окремих подій античної епохи у даній статті має метою проілюструвати конкретний політичний процес – пошук раціональних основ (або «граничних засад», як визначає Євген Бистрицький [3]) демократичної легітимності.

Одним із завдань політологічного звернення до історичних прикладів є не тільки вчергове наголосити на сакральному вимірі політичної влади та сакралізації правителя як основи його легітимності (хоча це, безумовно, було одним із головних факторів процесу легітимації влади епохи античності), але й виокремлення інших, у тому числі – раціональних чинників легітимності влади.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених дослідженню влади як системного політичного явища, у вітчизняному філософському та політологічному дискурсах недостатньо уваги приділяється феномену легітимності влади, пошуку її джерел та основ у суспільствах різних